

ОДЕСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ

Академія Післядипломної Освіти Управління Охорони здоров'я
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА АСАМБЛЕЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Одеської міжнародної академії

_____ А. ПАХЛЕВАНЗАДЕ

« _____ » _____ 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Української Медичної
Асамблеї

_____ Г. Н. СЕРДЮК

« _____ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА ВИБІРОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Гастроентерологія та нутриціологія дитячого віку

(назва навчальної дисципліни)

підготовки: підвищення кваліфікації післядипломна освіта

(назва рівня вищої освіти)

галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

(шифр та назва галуз і знань)

спеціальності: 222 Медицина;

228 Педіатрія

ОДЕСЬКА
МІЖНАРОДНА

(код та найменування спеціальності)

АКАДЕМІЯ

(42400178)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ

№п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Науковий ступінь, місце роботи, посада
1	Осташевська Олена Анатоліївна	Гастроентеролог

Вступ

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Гастроентерологія та нутриціологія дитячого віку» складена на підставі освітньо-професійної програми післядипломної освіти підвищення кваліфікації

222 «Медицина» / 228 «Педіатрія»

Програму обговорено на засіданні кафедри 28 серпня 2023 р.

Програму ухвалено на засіданні предметно-циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін 31» серпня 2023 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з педіатричних дисциплін, Врублевська Світлана Володимирівна.

Програму затверджено на засіданні Одеської міжнародної академії від 16 вересня 2023 р.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програма вибіркової навчальної дисципліни стосується захворювань органів травлення у дітей.

Програма вибіркової навчальної дисципліни визначає передумови доступу до навчання, орієнтацію та основний фокус програми, обсяг, необхідний для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, перелік загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, нормативний і варіативний зміст підготовки фахівця, сформульований у термінах результатів навчання, та вимоги до контролю якості вищої освіти.

Вибіркова навчальна дисципліна «Гастроентерологія та нутриціологія

дитячого віку» складається з 2 кредитів ЄКТС (60 годин): у кожному кредиті по 15 аудиторних годин та 15 годин для самостійної роботи; усього 30 аудиторних годин та 30 годин для самостійної роботи.

Предметом вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Гастроентерологія та нутриціологія дитячого віку» є етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування і профілактика захворювань органів травлення у дітей.

Міждисциплінарні зв'язки: базуються на вивченні здобувачами нормальної та патологічної клінічної анатомії, гістології, цитології та ембріології, клінічної хімії, загальної та клінічної патологічної фізіології, імунології, фармакології, загальної фармації та клінічної фармакології, пропедевтики дитячих хвороб та педіатрії, інфекційних хвороб, сімейної медицини, фтизіопульмонології, отолярингології, дерматології, ревматології, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання вибіркової навчальної дисципліни

«Гастроентерологія та нутриціологія дитячого віку»

1.1 Метою вибіркової навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які є здатними компетентно розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької інноваційної діяльності при плануванні та виконанні власних досліджень; підготовка докторів філософії до якісного виконання функціональних обов'язків; формування цілісного уявлення про етіопатогенетичні механізми формування гастроентерологічної патології та принципи діагностики і лікування дітей.

1.2 Основними завданнями вибіркової навчальної дисципліни є:

1) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо поширеності, різноманіття, причин, механізмів розвитку та клінічних проявів гастроентерологічної патології у дітей;

2) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань відносно діагностики та диференційної діагностики в гастроентерології дитячого віку;

3) надання здобувачам ступеня доктора філософії знань щодо лікування, профілактики та прогнозування перебігу гастроентерологічної патології дитячого віку.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами освітньо-наукових програм спеціальностей, дисципліна забезпечує набуття аспірантами компетентностей:

- інтегральна:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі медицини та фармації.

- загальні:

1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

3. Навички до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному

контексті.

5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, що виконуються

7. Вміння планувати та дотримуватись термінів.

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Глибокі знання і системне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини та педіатрії, майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної освіти.

2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювання дослідницьких питань, генерування наукових гіпотез у сфері медицини та педіатрії.

3. Здатність розробляти та керувати науковими проектами у сфері медицини та педіатрії.

4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини та педіатрії відповідно до мети та завдань наукового проекту.

5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

8. Впровадження нових знань (наукових даних) в освітній процес та практику охорони здоров'я.

9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

10. Організація та реалізація педагогічної діяльності у вищій медичній освіті, керівництво науково-педагогічним (науковим) колективом.

Результати навчання

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового напрямку.
2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів зокрема.
3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.
4. Виявляти невирішені проблеми у предметній області медицини та визначати шляхи їх вирішення
5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.
6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.
7. Розробляти дизайн та план наукового дослідження, використовуючи відповідні методи дослідження в галузі медицини та педіатрії.
8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.
9. Винаходити нові способи діагностики, лікування та профілактики захворювань людини.
10. Використовувати результати наукових досліджень в медичній та фармацевтичній практиці, освітньому процесі та суспільстві.
11. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.
12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до

національних та міжнародних стандартів.

13. Керувати роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.
14. Організувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.
15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.
16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.
17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- Виявляти клінічні, лабораторні та інструментальні ознаки порушень органів травлення у хворих з гострою, рецидивуючою та хронічною патологією, встановити попередній діагноз.

2

Аспірант (здобувач) має вміти:

- Класифікувати симптоми та синдроми;
- Проводити диференційну діагностику порушень при різній гастроентерологічній патології на підставі даних анамнезу, клінічного, лабораторного та інструментального обстеження хворого;
- Складати план обстеження хворого, аналізувати отримані дані досліджень з урахуванням анатомо-фізіологічних та вікових особливостей органів травлення у дітей, сімейного анамнезу, етіопатогенетичних механізмів та коморбідних станів;
- Формулювати діагноз та призначати персоніфіковане лікування згідно

міжнародних та національних протоколів.

Методи навчання

Викладання вибіркової навчальної дисципліни «Гастроентерологія та нутриціологія дитячого віку» на *практичних заняттях* забезпечується методичними розробками для кожного практичного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відеолекції, робота з тематичними пацієнтами, розбір клінічних випадків та історій хвороб), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота при вивченні вибіркової навчальної дисципліни забезпечується методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відеолекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Підсумковий контроль не проводиться, вивчення дисципліни завершується заліком на останньому практичному занятті.

6. Форми оцінювання:

- тести вхідного та заключного контролю рівня знань за темою практичного заняття;
- усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми;
- розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;
- контроль практичних навичок;
- підсумковий залік.

7. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих

аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

До підсумкового контролю (заліку) аспірант (пошукувач) допускаються лише при відсутності академічної заборгованості і середньому балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Оцінка за дисципліну середнім арифметичним всіх поточних оцінок (розраховується як число, округлене до двох знаків після коми, наприклад, 4,76):

Отриманий середній бал за дисципліну конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою шляхом помноження середнього арифметичного на 40. Дисципліна зараховується аспіранту (пошукувачу), якщо він набрав не менше 120 балів

Рекомендована література

Основна (базова):

1. Педіатрія (гастроентерологія та патологія раннього віку): навч. посібник / О. П. Волосовець, О. В. Зубаренко, С. П. Кривоустов та ін. Одеса: Друкарський дім; Друк Південь, 2017. 264 с.
2. Майданник В. Г. Болезни органів пищеварення у дітей. Київ: СП «Інтертехнодрук», 2010. 1157 с.
3. Белоусов Ю. В. Педіатрична гастроентерологія: клінічні лекції: навч. посібник. Харків: Факт, 2007. 376 с.
4. Диференційна діагностика найбільш поширених захворювань дитячого віку. Навчальний посібник / під ред. В.М. Дудник, Видання 1-ше. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 560 с.

5. Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англ. видання: у 2 томах. Том 2. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. XIV, 426 с.

6. Крючко Т.А., Абатуров А.Е., Кушнерева Т.В. Педиатрия: учебник (ВУЗ IV ур. а.); под ред. Т.А. Крючко, А.Е. Абатурова. Киев: ВСИ «Медицина», 2020. 224 с.

Додаткова:

1. Борисенко М. И. Обобщение результатов усовершенствования дифференцированных подходов к лечению сочетанной патологии органов пищеварения у детей. *Здоровье ребенка*. 2016. № 3 (71). С. 40–44.

8

2. Государственная Фармакопея Украины: в 3 т. / ГП «Украинский научный фармакопейный центр качества лекарственных средств». - второй вид. - Харьков: ГП «Украинский научный фармакопейный центр качества лекарственных средств», 2014.

3. Гурова М. М. Функциональные заболевания желудочно-кишечного тракта в педиатрической практике: от алгоритма диагностики к алгоритму лечения. *Consilium Medicum*. 2015. № 4. Прил. Педиатрия. С. 34–38.

4. Елфимова Е. В., Елфимов М. А., Березкин А. С. Психосоматические взаимоотношения при заболеваниях желудочно-кишечного тракта на модели синдрома раздраженного кишечника. *Экспериментальная и клиническая гастроэнтерология*. 2015. № 4 (116). С. 83–88.

5. Єщенко А. В. Вплив функціональних порушень біліарного тракту на стан печінки в підлітків. *Гастроентерологія*. 2013. № 2. С. 36–39.

6. Загорский С. Э. Функциональные гастроинтестинальные расстройства: дети старше 4 лет и подростки – что изменилось с принятием Римских критериев IV. *Педиатрия. Восточная Европа*. 2017. Т. 5, № 1. С. 94–110.

7. Захаренко С. М. Роль микробиоты в жизни человека и перспективы профилактического применения пробиотиков. Медицинский совет. 2017. № 15. С. 61–67.

8. Инновационные подходы к коррекции микробиома в педиатрической практике / Г. В. Бекетова, Ф. Франчески, О. Г. Шадрин и др. *Здоров'я України*. 2016. Тематичний номер. Педіатрія. № 2 (37). С. 4–6.

9. Компендиум 2019 – лікарські препарати / За ред. В.І.Коваленка. – Морион, 2019. – 784 с.

10. Майданник В. Г. Римські критерії IV (2016): що нового? *Міжнародний журнал педіатрії, акушерства та гінекології*. 2016. № 10 (1). С. 10–18.

11. Макарова С. Г., Намазова-Баранова Л. С. Кишечная микробиота и использование пробиотиков в практике педиатра. Что нового? *Педиатрическая фармакология*. 2015. Т. 12, № 1. С. 38–45.

12. Няньковська О. С. Сучасні погляди на функціональні запори у немовлят. *Здоровье ребенка*. 2018. Т. 13, № 1. С. 83–86.

13. Няньковська О. С. Сучасні погляди на функціональні кольки в немовлят. *Здоровье ребенка*. 2017. Т. 12, № 2. С. 284–287.

14. Онтогенез и дизонтогенез микробиоты кишечника у детей раннего возраста: триггерный механизм нарушений детского здоровья / И. А. Беляева, Е. П. Бомбардинова, М. Д. Митиш и др. *Вопросы современной педиатрии*. 2017. Т. 16, № 1. С. 29–38.

15. Особливості абдомінального синдрому при порушеннях церебро-інтестинальної взаємодії у дітей / О. В. Джагіашвілі, Т. В. Стоєва, Н. Ю. Чумак та ін. *Український науково-медичний молодіжний журнал*. 2016. № 4. С. 40–45.

16. Практикум семейного врача и педиатра: Учебн.пособ. / [А.В. Зубаренко,

Н.Л. Аряев, Е.А. Старец и др.]. Одесса: Печатный дом, Друк Південь. 2015.

224 с.

17. Роль кишечного мікробіому у розвитку синтропної патології травної системи у дітей / Т. В. Стоєва, О. В. Джагіашвілі, Т. І. Рижикова та ін.

Сучасна педіатрія. 2018. № 3. С. 43–47.

18. Синдром перекреста функциональной диспепсии и синдрома раздраженного кишечника: состояние вопроса на сегодняшний день / А. А. Самсонов, А. В. Семенова, Д. Н. Андреев и др. *Фарматека*. 2018. № 2. С. 13–

19. Современное ведение функциональной патологии желудочно-кишечного тракта у детей с позиции Римских критериев IV. *Здоров'я України*. 2017. Грудень. № 4 (43). Тематичний номер. С. 24–25.

20. Уніфіковані клінічні протоколи медичної допомоги дітям із захворюваннями органів травлення: наказ МОЗ України від 29.01.2013 р. №

59. URL: file:///C:/Users/e170374pop/Downloads/Sped_2013_4_7.pdf

21. Шадрін О. Г., Місник В. П. Кишкова мікробіота у дітей: сучасні можливості профілактики та корекції порушень. *Український медичний часопис*. 2018. Т. IX/X, № 5 (1) (127). С. 81–84.

22. Dzhagiashvili O. V., Stoieva T. V., Dragomiretska O. I. Determination of the clinical and prognostic significance of abdominal syndrome in children with syntropic functional gastrointestinal disorders. *Journal of Education, Health and Sport*. 2018. № 8 (10). P. 443–450.

23. Drossman D. A. Functional Gastrointestinal Disorders: History, Pathophysiology, Clinical Features and Rome IV. *Gastroenterology*. 2016. Vol. 150. P. 1262–1279.

24. Drossman D. A., Hasler W. L. Rome IV-Functional GI Disorders: Disorders of Gut-Brain Interaction. *Gastroenterology*. 2016. Vol. 150, N 6. P. 1257–1261.

25. Esophageal and Gastric Disorders in Infancy and Childhood / H. Till, M.

Thomson, J. E. Foker et al. Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, 2017. 1526 p.

26. Eubiosis and dysbiosis: the two sides of the microbiota / V. Iebba, V.

Totino, A. Gagliardi et al. *New Microbiologica*. 2016. Vol. 39. P. 1–12.

27. Stoieva T. V., Platonova O. M., Dzhagiashvili O. V. Overlapping influence the psychoemotional profile among children with functional gastrointestinal

10

disorders. *International Journal of Family Medicine and Primary Care (Int J Fam Med Prim Care)*. 2020. Vol. 1, N 5. P. 1025.

Інформаційні ресурси

1. Державний Експертний Центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/>
2. ДП "Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів" <http://sphu.org/>
3. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
4. Ресурс по прогнозуванню межлекарственных взаємодій (основан на інструкціях FDA, на англійському мові) URL:
<http://www.drugs.com>
5. Ресурс-справочник лікарственных средств и прогнозування межлекарственных взаємодій (на англійському мові). URL:
<http://www.medscape.org>
6. Ресурс лікарських засобів «Компендіум» <http://compendium.com.ua>
7. Ресурс по взаємодії лікарських засобів <http://medicine.iupui.edu/flockart/>
8. Міжнародні протоколи діагностики та лікування захворювань органів травлення : <http://guidelines.moz.gov.ua/>